

مجله دست آوردهای روان‌شناختی
(علوم تربیتی و روان‌شناسی)
دانشگاه شهید چمران اهواز، پاییز و زمستان ۱۳۹۵
دوره‌ی چهارم، سال ۲۳، شماره‌ی ۲
صص: ۱۷۲-۱۵۷

تاریخ دریافت مقاله: ۹۳/۰۹/۱۳
تاریخ پذیرش مقاله: ۹۵/۱۰/۰۴

رابطه صفات تیره شخصیت و خودافشاگری اینترنتی در دانشجویان

اصغر پوراسمعلی*

مهری مولایی**

جابر علیزاده گورادل***

جواد هاشمی****

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه سه صفت تیره شخصیتی با خودافشاگری اینترنتی در دانشجویان می‌باشد. جامعه آماری شامل تمامی دانشجویان دوره کارشناسی دانشگاه محقق اردبیلی می‌باشد که از بین آن‌ها ۳۷۵ نفر (۱۷۵ دختر و ۲۰۰ پسر) به روش نمونه‌گیری تصادفی - طبقه‌ای نسبتی، انتخاب و به پرسش‌نامه خودافشاگری اینترنتی (نگرش‌ها و ایده‌ها، علایق و سلايق، کار یا مطالعه، پول و دارایی، شخصیت و ظاهر بدنی) و سه صفت تیره شخصیتی (خودشیفتگی، ماکیاولیسم و جامعه‌ستیزی) پاسخ دادند. داده‌های پژوهش، با روش‌های ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه گام به گام تجزیه و تحلیل شد. نتایج ضریب همبستگی پیرسون نشان داد که بین ماکیاولیسم با سه زیرمؤلفه خودافشاگری اینترنتی شامل کار یا مطالعه، شخصیت، ظاهر بدنی و خودافشاگری اینترنتی کل و بین صفت شخصیتی جامعه‌ستیزی با زیرمؤلفه ظاهر بدنی و خودافشاگری اینترنتی کل همبستگی مثبت وجود دارد. بین صفت شخصیتی خودشیفتگی با زیرمؤلفه‌های علایق و سلايق، کار یا مطالعه،

* دکتری روان‌شناسی، دانشگاه محقق اردبیلی (نویسنده مسئول) asgharpouresmali@yahoo.com

** دانشجوی دکتری روان‌شناسی عمومی، دانشگاه محقق اردبیلی

*** دانشجوی دکتری روان‌شناسی بالینی، دانشگاه شهید بهشتی

**** کارشناس ارشد روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد اردبیل

شخصیت و خودافشاگری اینترنتی کل همبستگی مثبت وجود دارد. تحلیل رگرسیون چندگانه گام به گام نشان داد که از بین سه صفت شخصیتی تیره، دو صفت خودشیفتگی و ماکیاولیسم، به ترتیب قوی‌ترین پیش‌بینی‌کننده‌های خودافشاگری اینترنتی است. با توجه به نتایج این پژوهش، نقش دو صفت شخصیتی تیره، خودشیفتگی و ماکیاولیسم در خودافشاگری اینترنتی مورد تأیید قرار گرفت، این یافته می‌تواند در پی بردن به علایق و ویژگی‌های شخصیتی افراد با خودافشاگری بالا در فضای مجازی و افزایش آگاهی و پیشگیری از برخی سودجویی‌های این افراد به کاربران اینترنتی به ویژه دانشجویان کمک کند.

کلید واژگان: خودشیفتگی، ماکیاولیسم، جامعه ستیزی، خودافشاگری اینترنتی

مقدمه

با رشد فزاینده استفاده از اینترنت به عنوان وسیله ارتباطی جدید، بعضی محققان پیشنهاد کرده‌اند که اینترنت یک محیط اجتماعی جایگزین برای شکل دادن، ابقا و حتی پایان ارتباطات چهره به چهره را فراهم کرده است (یوم و هارا^۱، ۲۰۰۶)، تا جایی که در مقایسه با ارتباطات چهره به چهره در دنیای واقعی، افراد در شرایط و موقعیت‌های مجازی، میزان بالایی از خودافشاگری را نشان می‌دهند (لوین^۲، ۲۰۰۰؛ جوینسون^۳، ۲۰۰۱).

بر طبق آمار ارایه شده توسط آمار جهانی اینترنت^۴ (۲۰۱۴)، کشور ایران در بین بیست کشور نخست جهان از نظر تعداد کاربران اینترنتی قرار دارد، بطوری‌که در دسامبر ۲۰۱۳ کشور ایران با جمعیت ۸۰ میلیونی، ۴۵ میلیون کاربر اینترنتی داشت که معادل ۵۵/۷ درصد از جمعیت این کشور است، به طوری‌که در سال ۲۰۰۰ تعداد کاربران ایرانی ۲۵۰۰۰۰ نفر بوده و این مقدار در سال ۲۰۱۳ با رشد ۱۷۹۰۰ درصد بعد از کشورهای نیجریه و ویتنام بیشترین رشد را در جهان داشته است. در راستای افزایش کاربران اینترنتی در کشور ما عضویت‌ها در شبکه‌های اجتماعی نیز با چنین شتابی در حال رشد است، به طوری‌که در سال ۱۳۹۳ تعداد ایرانیان عضو در شبکه اجتماعی وایبر ۹/۵ میلیون نفر، فیس بوک ۵ میلیون نفر، وی چت تا

-
- 1- Yum & Hara
  - 2- Levine
  - 3- Joinson
  - 4- Internet World Stats (IWS)

قبل از فیلتر شدن ۴ میلیون نفر، واتس آپ ۳ و نیم میلیون نفر و اینستاگرام ۳ میلیون نفر گزارش شده است (جنتی، ۱۳۹۳، به نقل از حسین‌زاده، ۱۳۹۴). با توجه به چنین رشدی باید مطالعه جنبه‌های مختلف مرتبط با این مساله نیز با این سرعت رشد یابد چرا که گسترش فضای مجازی نیز مانند سایر تحولات و پیشرفت‌ها، پیامدها و آثار مثبت و منفی خود را دارد. یکی از این عوامل که باید بررسی شود خودافشاگری^۱ است، خودافشاگری در فضای مجازی و اینترنت - اشتراک گذاشتن اطلاعات شخصی خود با افراد دیگر یا گروه‌های مختلف و در فضای غیرمجازی به اشتراک گذاشتن اطلاعاتی از خود و جزئیات زندگی خصوصی خود در روابط رود روی خود با دیگران است (آتریل^۲، ۲۰۱۲).

مطالعات حاکی از این است که گمنامی، علایق مشترک و فقدان حضور فیزیکی، عوامل کمک‌کننده اساسی به خودافشاگری اینترنتی است (مک‌کنا، گرین و گلیسون^۳، ۲۰۰۲؛ هندرسون و گیلدینگ^۴، ۲۰۰۴). با این وجود اگرچه خودافشاگری اطلاعات شخصی به افراد دیگر به صورت آنلاین در مقایسه با شرایط چهره به چهره، الزاما میزان آسیب‌پذیری را افزایش نمی‌دهد (بن-زو^۵، ۲۰۰۳) اما افرادی با ویژگی‌های شخصیتی خاص و با اهداف منفعت‌طلبانه ممکن است از اعتماد و صمیمیت ایجاد شده به نفع خود بهره‌مند شوند، چرا که افراد با نمره بالای خودافشاگری در ارتباطات آنلاین، بعد از رد و بدل شدن چندین ایمیل، جزئیات صمیمانه‌ای را آشکار می‌کنند (پارکز و فلوید^۶، ۱۹۹۶).

با توجه به ماهیت ارتباطی و اجتماعی شبکه‌های مجازی، اخیرا سهم ویژگی‌های شخصیتی در نوع استفاده کاربران از این فضای مجازی مورد توجه محققان قرار گرفته است (سامنر، بایرز، بوچور و پارک^۷، ۲۰۱۲)، در این راستا بیشتر پژوهش‌ها به ارتباط بین ویژگی‌های پنج عامل شخصیتی و خودافشاگری اینترنتی پرداخته و سازه‌های شخصیتی جامعه ناپسند کمتر

- 1- Self- disclosure
- 2- Atrill
- 3- McKenna, Green, & Gleason
- 4- Henderson & Gilding
- 5- Ben-Ze'ev
- 6- Parks & Floyd
- 7- Sumner, Byers, Boochever, & Park

مورد توجه بوده است (سامنر و همکاران، ۲۰۱۲).

سه صفت تیره شخصیت واژه‌ای است که توصیف‌کننده مجموعه‌ای از صفات شخصیتی نامطلوب اجتماعی شامل خودشیفتگی، ماکیاولیسم و جامعه‌ستیزی است (پالوس و ویلیامز^۱، ۲۰۰۲). تحقیقات روی این سه بعد شخصیت در دهه‌های گذشته به صورت روز افزونی افزایش یافته است. خودشیفتگی به صورت حس خوداستحقاقی، تسلط و خود بزرگ‌بینی، تمرکز بر خود، فقدان همدلی و نیاز به تحسین مشخص می‌شود (کارلسون، وازیر و اوتمنس^۲، ۲۰۱۱). خودشیفتگی به عنوان یک ویژگی شخصیتی، به طور معمول با عزت نفس تورم یافته، خود محوری، حس بی‌همتایی، قدرت و اقتدار مشخص است (فاستر و کمپل^۳، ۲۰۰۷). افرادی که نمره بالایی در خودشیفتگی دارند نیاز اساسی و پایداری برای توجه و تحسین دارند و تمایل دارند تا دست‌آوردهایشان را بزرگ‌نمایی کرده و دیدگاه متعصبانه‌ای نسبت به توانایی خود داشته باشند (کارلسون و همکاران، ۲۰۱۱). خودشیفتگی با سطح بالای برون‌گرایی و گشودگی به تجربه (کارلسون و همکاران، ۲۰۱۱)، سطح پایین اضطراب اجتماعی، افسردگی، گناه و شرمندگی همراه است (توینگ^۴ و کمپل، ۲۰۰۳)؛ و این افراد از روابط اجتماعی به عنوان وسیله‌ای برای نشان دادن خود استفاده می‌کنند (بوفاردی^۵ و کمپل، ۲۰۰۸). افراد با ویژگی ماکیاولیسم در روابط بین فردی، فریبکار، شرور و برون‌ریز هستند (مک‌هاسکی^۶، ۲۰۱۵). این افراد دارای ویژگی‌هایی همچون سودجویی اجتماعی و فرصت‌طلبی هستند که این ویژگی‌ها باعث شکست آن‌ها در روابط بین فردی و ازدواج می‌شود، همچنین افراد با این ویژگی تمایل دارند تا رفتارهای تکانشی جنسی و تظاهر در دوست داشتن داشته باشند (مک‌هاسکی، ۲۰۱۵b)، مردان دارای این ویژگی شرکای جنسی متعدد، رفتارهای جنسی زودرس و تمایل به جعل در عشق دارند (مک‌هاسکی، ۲۰۱۵b). سومین صفت شخصیتی تیره، جامعه‌ستیزی با ویژگی‌های شرارت، فقدان همدلی، رفتارهای بی‌قید و اجباری

-
- 1- Paulhus & Williams
  - 2- Carlson, Vazire, & Oltmanns
  - 3- Foster & Campbell
  - 4- Twenge
  - 5- Buffardi
  - 6- McHoskey

(هیر^۱، ۲۰۰۳)، الگوهای بین فردی استمارگرانه جنسی و فریکارانه (پالوس و ویلیامز، ۲۰۰۲) همراه است. جامعه‌سنی‌ها میزان بالایی از شرکای جنسی، میزان بالای شکست در روابط، روابط جنسی زودرس و میزان جذابیت مرتبط با خود و شریک جنسی را بیش از حد گزارش می‌کنند (ویسر، پوزبون، بوگارت و آشتون^۲، ۲۰۱۰).

تحقیق مهدی‌زاده (۲۰۱۰) نشان داد که بین میزان بالای استفاده از اینترنت و خودشیفتگی ارتباط وجود دارد و اینترنت یک سکوی پرشی برای این افراد است تا ارتباطات خود را گسترش داده و توجه بیشتری دریافت کنند. همچنین تحقیقات دیگر نشان داده‌اند که افراد دارای خودشیفتگی بالا بیشتر تمایل دارند تا در محیط‌های مجازی خودشان را درگیر کرده و خودشان را بهتر از آنچه که هستند نشان دهند (مهدی‌زاده، ۲۰۱۰؛ کارپنتر^۳، ۲۰۱۱؛ اونگ و آنگ، لیم، گو، لی و گوا^۴، ۲۰۱۱).

در حوزه ارتباط بین ماکیاولیسم و خودافشاگری نتایج مطالعات مبهم است، به عنوان مثال جونز، نیکل و اسمیت^۵ (۱۹۷۹) دریافتند که مردان با ویژگی ماکیاول بالا، در محیط مجازی تمایل بیشتر به خودافشاگری دارند. درحالی که دینگلر-دوهون و برون^۶ (۱۹۸۷) دریافتند که مردان با ویژگی ماکیاول پایین در همین محیط‌ها میزان خودافشاگری بالا دارند. یافته دیگری نشان داد که افراد با ویژگی ماکیاول در موقعیت‌هایی که مستلزم تعاون و همکاری است نسبت به محیط‌های رقابتی بیشتر تمایل به خودافشایی دارند (جونز و همکاران، ۱۹۷۹). هر چند که پژوهش‌هایی در ارتباط با صفات شخصیتی تیره در داخل کشور مورد توجه بوده است (افخم ابراهیمی، بیرشک و مکنون، ۱۳۸۷) با این وجود در ارتباط بین خودافشاگری و جامعه‌سنی، پژوهشی داخلی و خارجی که مستقیماً به ارتباط این متغیرها بپردازد توسط محقق یافت نشد. در پژوهشی، بوچور^۷ (۲۰۱۲) دریافت افرادی که در آزمون خودگزارشی جامعه‌سنی نمرات

-
- 1- Hare
  - 2- Visser, Pozzebon, Bogaert, & Ashton
  - 3- Carpenter
  - 4- Ong, Ang, Lim, Goh, Lee, & Chua
  - 5- Jones, Nickel, & Schmidt
  - 6- Dingler-Duhon, & Brown
  - 7- Bucher

بالایی دارند، در فضای مجازی از کلمات توهین‌آمیز و کلمات مرتبط با خشم که همگی نشان‌دهنده نقص در هیجانات و میزان پایین توافق‌پذیری است، استفاده می‌کنند. بنابراین با توجه به مطالب بیان شده و نبود مطالعه‌ای داخلی و خارجی که در برگزیده ارتباط سه صفت تیره شخصیتی با خودافشاگری اینترنتی باشد و با توجه به وجود تناقضات در پژوهش‌های مرتبط قبلی، پژوهش حاضر در صدد پاسخگویی به این سؤال است که آیا بین سه صفت تیره شخصیتی با خودافشاگری اینترنتی در دانشجویان ارتباط وجود دارد.

روش

جامعه آماری، نمونه و روش نمونه‌گیری

پژوهش حاضر توصیفی-همبستگی و از نظر هدف کاربردی بود. جامعه‌ی آماری این پژوهش شامل تمامی دانشجویان مقطع کارشناسی دانشگاه محقق اردبیلی در سال تحصیلی ۹۳-۹۴ بودند که طبق اطلاعات اخذ شده از مرکز آمار دانشگاه ۷۸۰۰ نفر بودند. حجم نمونه پژوهش حاضر بر اساس جدول کرجسی، مورگان و کوهن^۱ (به نقل از تقی‌زاده، ۱۳۸۶)، ۳۶۷ نفر تعیین شد که کاربر اینترنت بودند و با در نظر گرفتن جنسیت و گروه‌های تحصیلی (چهار گروه علوم انسانی، علوم پایه، کشاورزی و فنی‌مهندسی)، به روش نمونه‌گیری تصادفی-طبقه‌ای نسبتی انتخاب شد، لازم به ذکر است که با در نظر گرفتن احتمال افت پرسش‌نامه‌ها و کنارگذاشتن پرسش‌نامه‌های بی‌اعتبار یا بدون پاسخ، حجم نمونه برای اجرا ۴۰۰ نفر انتخاب و پژوهشگر ابتدا با معرفی خود و ضمن تشکر از دانشجویان از اینکه وقت خود را در اختیار او قرار داده‌اند، توضیحات لازم را در مورد چگونگی انجام و تکمیل پرسشنامه‌ها به آن‌ها داد و از آن‌ها خواست با نهایت دقت و صداقت به پاسخگویی پرسشنامه‌ها بپردازند. معیارهای ورود به پژوهش شامل دانشجوی دوره کارشناسی بودن و استفاده روزانه از اینترنت، بود.

ابزارهای پژوهش

پرسشنامه سه صفت تیره شخصیت: این پرسشنامه ۱۲ آیتمی توسط جونسون و

1- Krejcie, Morgan, & Cohen

وبستر^۱ (۲۰۱۰) ساخته شده است که شامل سه زیرمولفه خودشیفتگی، ماکیاولیسم و جامعه ستیزی است. این پرسشنامه روی یک مقیاس ۵ درجه‌ای لیکرت اندازه‌گیری می‌شود (۱= کاملاً مخالفم؛ ۵= کاملاً موافقم). جوناسون و وبستر (۲۰۱۰) ویژگی‌های روانسنجی این پرسشنامه شامل، اعتبار افتراقی، همزمان، سازه و آزمون-بازآزمون را در ۴ مطالعه مورد آزمون قرار دادند. این مطالعه‌ها در مجموع ۱۰۸۵ شرکت‌کننده داشت. نتایج این پژوهش نشان داد که این پرسشنامه با پرخاشگری، ناسازگاری و ازدواج‌های کوتاه مدت ارتباط دارد. طبق گزارش سازندگان، این پرسشنامه ویژگی‌های روان‌سنجی مناسبی در تمام مطالعات داشته است و مطالعات متعددی که انجام دادند میزان آلفای کرونباخ ماکیاولیسم از ۰/۷۷-۰/۷۲، جامعه‌ستیزی از ۰/۶۹-۰/۶۶ و خودشیفتگی از ۰/۸۵-۰/۷۸ گزارش کردند (جوناسون و وبستر، ۲۰۱۰). در پژوهش حاضر پایایی پرسشنامه با استفاده از آلفای کرونباخ در مقیاس خودشیفته ۰/۶۳، جامعه‌ستیزی ۰/۶۵ و ماکیاولیسم ۰/۷۷ به دست آمد.

پرسشنامه خودافشایی اینترنتی: این پرسشنامه ۲۵ آیتمی توسط جرارد و لاساکو^۲ (۱۹۵۸) ساخته شده است. این پرسشنامه خودافشایی دانشجویان در فضای مجازی را در ۵ زیرمولفه، شامل: خودافشایی در مورد نگرش‌ها و ایده‌ها، علایق و سلیقه، کار یا مطالعه، پول و دارایی، شخصیت و ظاهربدنی است را می‌سنجد. در این مقیاس برای هر زیرمولفه ۵ آیتم وجود دارد و از آنجایی که نمونه پژوهشی دانشجویان بودند و در بین دانشجویان مباحث مرتبط با پول و دارایی کمتر مورد بحث است سؤالات مربوط به پول حذف گردید. پاسخ دهندگان به سؤالات مربوط در سه طیف هرگز افشا نمی‌کنم (نمره ۰)، به طور کلی افشا می‌کنم (نمره ۱) و با جزئیات و کامل صحبت می‌کنم (نمره ۲) پاسخ می‌دهند. لو^۳ (۲۰۰۴) آلفای کرونباخ برای ۵ زیرمولفه را بین ۰/۷۰ تا ۰/۹۲ برآورد کرده است. در پژوهش حاضر در ابتدا جهت بررسی روایی زبان‌شناختی پرسشنامه ۲۵ سوالی خودافشایی با روش ترجمه مستقیم (ترجمه انگلیسی به فارسی) توسط دو نفر از اساتید مسلط به زبان انگلیسی که درحوزه روان‌شناسی فعالیت

1- Jonason & Webster

2- Jourard & Lasakow

3- luo

می‌کردند، به صورت جداگانه ترجمه گردید. سپس ضمن مقایسه متن دو نسخه ترجمه، یک نسخه فارسی تهیه گردید. در این گام، هدف کسب اطمینان از این موضوع بود که سؤال‌های پرسشنامه هیچ نوع ابهامی ندارند و وقتی متخصصان یا افراد مختلف آن را می‌خوانند، می‌توانند از سؤالات آن به درک مشترکی دست یابند. در مرحله بعد ترجمه معکوس (ترجمه فارسی به انگلیسی) توسط یک نفر از اساتید مسلط به زبان انگلیسی که از محتوای پرسشنامه اولیه اطلاعی نداشت، انجام شد. در گام آخر با مقایسه دو نسخه تهیه شده فارسی و انگلیسی اصلاحات مورد نیاز در ترجمه فارسی اعمال گردید. بدین ترتیب نسخه فارسی پرسشنامه خودافشایی ۲۵ سؤالی آماده و برای مطالعه آزمایشی جهت بررسی روایی صوری و سایر مشکلات احتمالی روی ۳۰ نفر از نمونه‌های در دسترس انجام شد. هیچ گونه مشکلی از نظر درک سؤالات، از طرف پاسخ دهندگان گزارش نشد. در پژوهش حاضر جهت بررسی همسانی درونی به روش آلفای کرونباخ برای زیرمؤلفه نگرش و عقاید، علایق و سلاقی، کار یا مطالعه، شخصیت، ظاهر بدنی و خودافشاگری کل به ترتیب ۰/۷۴، ۰/۷۰، ۰/۷۹، ۰/۸۵، ۰/۸۵ و ۰/۸۴ به دست آمد.

یافته‌های تحقیق

در نمونه‌ی مورد بررسی، ۱۲۸ نفر (۵۴ درصد دختر و ۴۶ درصد پسر) در رشته علوم انسانی، ۸۲ نفر (۶۱ درصد دختر و ۳۹ درصد پسر) در رشته علوم پایه، ۸۲ نفر (۴۱ درصد دختر و ۵۹ درصد پسر) در رشته کشاورزی و ۸۳ نفر (۳۴ درصد دختر و ۶۶ درصد پسر) در رشته فنی-مهندسی مشغول به تحصیل بودند. در مجموع ۱۷۵ نفر (۴۶/۶ درصد) از نمونه‌ی مورد بررسی، دختر و ۲۰۰ نفر (۵۳/۴ درصد) پسر به عنوان نمونه‌ی آماری قابل قبول، مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. میانگین سنی نمونه‌ها ۲۰/۱۷ و انحراف معیار آن‌ها ۱/۳۳ به دست آمد.

در جدول ۱ میانگین و انحراف استاندارد سه صفت تیره شخصیت و خودافشاگری اینترنتی و زیر مؤلفه‌های آن آمده است.

جدول ۱.

میانگین و انحراف استاندارد سه صفت تیره شخصیت و خودافشاگری اینترنتی

متغیرها	مؤلفه‌ها	میانگین	انحراف معیار
سه صفت تیره شخصیت	ماکیاولیسم	۳/۷۸	۳/۴۴
	جامعه‌ستیزی	۸/۰۸	۳/۲۰
	خودشیفتگی	۹/۰۷	۵/۳۹
خودافشاگری اینترنتی	نگرش و عقاید	۳/۸۰	۲/۵۱
	علاقه و سلاقی	۵/۲۶	۲/۹۵
	کار یا مطالعه	۴/۱۷	۲/۸۱
	شخصیت	۴/۱۲	۳/۰۲
	ظاهر بدنی	۳/۴۴	۲/۹۷
	خودافشاگری کل	۲۱/۰۲	۱۱/۱۹

با توجه به مندرجات جدول (۱) از بین سه صفت تیره شخصیتی، صفت خودشیفتگی (۹/۰۷)، و صفت ماکیاولیسم (۳/۷۸) به ترتیب کمترین و بیشترین مقدار را به خود اختصاص داده‌اند؛ همچنین از بین زیرمؤلفه‌های خودافشاگری اینترنتی، زیر مؤلفه علاقه و سلاقی (۵/۲۶) و ظاهر بدنی (۳/۴۴) به ترتیب بیشترین و کمترین میانگین را داشتند.

جدول ۲.

ضرایب همبستگی بین سه صفت تیره شخصیت با خودافشاگری اینترنتی

متغیرها	عقاید و نگرش‌ها	علاقه و سلاقی	کار یا مطالعه	شخصیت	ظاهر بدنی	خودافشاگری اینترنتی (کل)
ماکیاولیسم	۰/۰۹۰	۰/۰۰۵	۰/۱۵۰**	۰/۱۶۱**	۰/۱۷۴**	۰/۱۵۰**
جامعه‌ستیزی	۰/۰۸۵	-۰/۰۰۶	۰/۱۰۰	۰/۰۸۹	۰/۱۳۶*	۰/۱۲۸*
خودشیفتگی	۰/۰۳۲	۰/۱۷۸*	۰/۲۱۷**	۲۴۰**	۰/۱۰۳	۰/۲۱۹**

**p<۰/۰۱   *p<۰/۰۵

همان طور که در جدول ۲ مشاهده می‌شود بین ماکیاولیسم با کار یا مطالعه، شخصیت، ظاهر بدنی و خودافشاگری اینترنتی کل در سطح $p<۰/۰۱$ همبستگی مثبت و بین جامعه‌ستیزی

با بدن و خودافشگری اینترنتی کل در سطح $p < 0/05$ همبستگی مثبت وجود دارد. در نهایت بین خودشیفتگی با علایق وسایق در سطح $p < 0/05$ و با کار یا مطالعه، شخصیت و خودافشاگری اینترنتی کل در سطح $p < 0/01$ همبستگی مثبت وجود دارد.

جدول ۳.

خلاصه مدل رگرسیون و مشخصه‌های آماری سه صفت تیره شخصیت بر خودافشاگری اینترنتی

متغیرهای پیش بینی	R ²	b	SEB	Beta	F	t
مقدار ثابت		۱۶/۹۱	۱/۲۲	-		***۱۳/۸۱
خودشیفتگی	۰/۰۴۷	۰/۴۵۴	۰/۱۱۶	۰/۲۱۸	۱۵/۳۷	***۳/۹۲
ماکیاولیسم	۰/۰۶۷	۰/۴۵۲	۰/۱۸۰	۰/۱۳۹	۱۰/۹۷	**۲/۵۱

* $p < 0/05$ ** $p < 0/01$ *** $p < 0/001$

از میان سه صفت تیره شخصیت، خودشیفتگی و ماکیاولیسم برای تبیین خودافشاگری اینترنتی در طی دو گام وارد معادله شدند، به طوری که متغیر خودشیفتگی به عنوان اولین و قوی‌ترین متغیر ($F=15/37$) و متغیر ماکیاولیسم به عنوان متغیر بعدی ($F=10/97$) وارد معادله شدند. الگوهای وارد شده به معادله، $0/0670$ از واریانس متغیر خودافشاگری اینترنتی را تبیین می‌کنند که این مقدار در سطح $p < 0/001$ معنی‌دار هستند.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه سه صفت تیره شخصیت با خودافشاگری اینترنتی انجام گرفت. نتایج پژوهش نشان داد که از بین سه صفت تیره شخصیت (خودشیفتگی، ماکیاولیسم و جامعه‌ستیزی)، دو صفت خودشیفتگی و ماکیاولیسم پیش‌بینی‌کننده‌های خودافشاگری اینترنتی بودند و صفت جامعه‌ستیزی توان پیش‌بینی خودافشاگری اینترنتی را نداشت.

نتایج این یافته در مورد ارتباط بین صفت شخصیتی خودشیفتگی با خودافشاگری اینترنتی با یافته‌های بوفاردی، کمپل (۲۰۰۸)، مهدی زاده (۲۰۱۰)، کارپنتر (۲۰۱۱) و اونگ و همکاران

(۲۰۱۱) همسو است. در تبیین این یافته می‌توان گفت که افراد با ویژگی‌های خودشیفته اغلب نمایشی و اجتماعی بوده و به تحت نفوذ و سلطه قراردادن دیگران اهمیت زیادی فائلند، ارتباطات آن‌ها کم‌سطح و یک‌طرفه بوده و نشان‌دهنده این نکته است که این افراد اعتقادی به تأثیر و نقش دیگران در ارتباطات بین فردی ندارند و در تمامی ارتباطات خود را کنترل کننده می‌دانند، این کنترل و تحت تأثیر قرار دادن دیگران در فضای مجازی افزایش پیدا کرده و منجر به افزایش خودافشایی در این افراد می‌شود (کلیفتون، تورکیمر و اولتمانس^۱، ۲۰۰۹).

همچنین بیشترین تبیین‌های خودافشاگری در افراد خودشیفته بر محور نیاز به مورد توجه قرار گرفتن این افراد تمرکز دارند. به عنوان مثال در پژوهش مهدی‌زاده (۲۰۱۰) بین استفاده از اینترنت و خودشیفتگی ارتباط وجود دارد و اینترنت یک وسیله‌ای برای گسترش ارتباطات و دریافت توجه این افراد است. همچنین تحقیقات کارپتر (۲۰۱۱)، اونگ و همکاران (۲۰۱۱) نشان داده‌اند که افراد دارای خودشیفتگی بالا بیشتر تمایل دارند تا در محیط‌های مجازی خودشان را درگیر کرده و خود را بهتر از آنچه که هستند نشان دهند، از طرفی دیگر ممکن است افراد خودشیفته از خودافشایی اینترنتی برای رسیدن به این اهداف، استفاده می‌کنند. خودپنداره افراد خودشیفته به قدری شکننده است که آنها دائماً به دنبال جلب توجه، تحسین، تایید و دریافت دیدگاه مثبت از جانب دیگران هستند و از آنجایی که برقراری ارتباط به دلیل ماهیت فضای مجازی و گمنامی راحت‌تر است، این افراد در چنین فضایی با برقراری ارتباط راحت‌تر و خودافشایی، توجه، تحسین و تأیید دیگران را دریافت می‌کنند. این پیامد باعث تبدیل شدن این محیط به یک مکان تقویت کننده برای این افراد به طبع آن باعث افزایش خودافشایی می‌شود (مورف و رودوالد^۲، ۲۰۰۱؛ آمس، رز و اندرسون^۳، ۲۰۰۶؛ بوفاردی و کمپل، ۲۰۰۸). از طرف دیگر، کاپیدزیک^۴ (۲۰۱۳) دریافت که افراد با نمره‌های خودشیفتگی بالا انگیزه بالایی برای انتخاب عکس‌های متعدد برای پروفایل شخصی با هدف خودافشایی و جلب توجه دیگران دارند. بنابراین این برداشت قابل استنباط است که خودافشایی بالاتر در

1- Clifton, Turkheimerb, & Oltmannes

2- Morf & Rhodewalt

3- Ames, Rose, & Anderson

4- Kapidzic

محیط‌های مجازی، این نیاز فرد خوشیفته به دریافت توجه مثبت از جانب دیگران را تقویت کرده و تسلسل باطلی را شکل می‌دهد و این تسلسل باعث جلب توجه مثبت مجدد دیگران شده و این دور باطل ادامه پیدا می‌کند.

در حوزه ارتباط بین ماکیاولیسم و خودافشاگری نتایج پژوهش حاضر با یافته‌های جونز، و همکاران (۱۹۷۹) همسو و با یافته‌های دینگلر-دوهون و برون (۱۹۸۷) ناهمسو است. خودافشاگری ممکن است با افزایش جذابیت و برجسته‌سازی افراد با نمره بالای ماکیاولیسم در فضای مجازی، امکان سوءاستفاده و استثمار دیگران را تسهیل سازد. همچنین خودافشایی، جایگاه اجتماعی این افراد و تسلط در گروه را افزایش داده و این افراد را قادر می‌سازد تا دیگران را به راحتی استثمار کرده و آن‌ها را تحت نفوذ خود قرار دهند (سینگلتون و واکا، ۲۰۰۷). خودافشایی افراد ماکیاولیسم می‌تواند روشی برای کسب اطلاعات شخصی از افراد دیگر و شناسایی نقاط ضعف و قوت این اشخاص باشد، تا این افراد با توجه به ویژگی‌هایی سبک ارتباطی بین‌فردی منفعت‌طلبانه، احساس پشیمانی کم، استثمار و رشد پایین اخلاقی (آروان^۲، ۲۰۱۳) از این اطلاعات در آینده به عنوان ابزاری جهت کسب منفعت شخصی استفاده کنند. همچنین با توجه به ویژگی خودارتقایی کمال‌گرایانه (شری، هویت، بسر، فلت و کلین^۳، ۲۰۰۶) در افراد ماکیاول، میزان بالای خودافشایی برای به دست آوردن جایگاه اجتماعی در دنیای مجازی دور از انتظار نیست.

از آنجایی که افراد جامعه ستیز در روابط بین‌فردی مناسب دچار نقص‌های هیجانی، عدم سازگاری و توافق‌پذیری پایین هستند، این ویژگی‌ها باعث می‌شود که این افراد در ارتباطات خود در فضای مجازی از کلمات توهین‌آمیز و مرتبط با خشم استفاده کنند و به این علت تمایل دارند که خود را مخفی نگه داشته و از افشاگری بپرهیزند (بوچور، ۲۰۱۲). علاوه بر این، نبود رابطه بین خودافشاگری و نمره بالا در صفت جامعه‌ستیزی می‌تواند ناشی از مشکل در ایجاد همدلی و فقدان همدلی (هیر، ۲۰۰۳) و خوددار بودن (کاپلان^۴، ۲۰۰۷، ترجمه فرزین

-
- 1- Singelton & Vacca
  - 2- Arvan
  - 3- Sherry, Hewitt, Besser, Flett, & Klein
  - 4- Kaplan

رضاعی، ۱۳۹۲) در روابط بین فردی افراد جامعه ستیز باشد.

از محدودیت پژوهش حاضر، می‌توان به خودگزارشی بودن ابزارهای پژوهشی و محدود بودن جامعه آماری به دانشجویان دوره کارشناسی اشاره کرد. نتایج پژوهش حاضر می‌تواند به متخصصان و مشاوران در شناسایی و حل مشکلات فضای مجازی دید واقع بینانه‌تری داده و دانش موجود در زمینه دنیای مجازی را گسترش دهد. از این رو، پیشنهاد می‌شود مسئولان و دست‌اندرکاران زیربطن به شناسایی راهکارهای آموزشی در مورد آسیب‌شناسی و پیشگیری از آسیب‌های ناشی از خودافشاگری اینترنتی مبادرت نمایند. همچنین با توجه به خلاء پژوهشی در مورد خودافشاگری اینترنتی، به پژوهشگران آتی پیشنهاد می‌گردد که سایر متغیرهای روانشناختی و شخصیتی مرتبط با این پدیده را بر روی گروه‌های مختلف مورد پژوهش و بررسی قرار دهند. از طرف دیگر با توجه به شرایط زندگی دانشجویان از جمله دسترسی راحت‌تر به فضای مجازی، وابستگی به فضاهای مجازی، اقتضای سن و نیاز به صمیمیت با همسالان، این قشر بیشتر خودافشاگری کرده و تحت تاثیر خودافشاگری دیگران قرار می‌گیرند، با توجه به موارد ذکر شده، این افراد دید مثبت و خوش‌بینانه به خودافشاگری اینترنتی داشته و بیشتر در معرض فریب و سوءاستفاده دیگران قرار می‌گیرند، از این رو نتایج این پژوهش می‌تواند دیدی واقع‌بینانه‌تری به این قشر دهد.

سپاس‌گزاری

نویسندگان مقاله از کلیه همکاران و دانشجویان گرانقدر و افرادی که در تکمیل کار پژوهشی حاضر همکاری لازم را با نویسندگان داشتند کمال تشکر و قدردانی را دارند.

منابع

فارسی

- افخم ابراهیمی، عزیزه، بیرشک، بهروز و مکنون، ناهید (۱۳۸۷). شیوه‌های دلبستگی و ارتباط آن با مدل‌های خود و دیگران، و صفات شخصیتی دانشجویان دانشکده‌های مختلف دانشگاه علوم پزشکی. *تازه‌های علوم شناختی*، ۱۰(۳)، ۴۴-۳۴.
- تقی‌زاده، هوشنگ (۱۳۸۶). *الگوی گرافیکی روش تحقیق در علوم انسانی*. تهران: نشر حفیظ.
- حسین‌زاده، مجید (۱۳۹۴). *فضای مجازی به روایت آمار*. ویژه نامه نوروزی روزنامه خراسان، شماره ۳۴.
- کاپلان (۲۰۰۷). *خلاصه روانپزشکی، علوم رفتاری/ روانپزشکی بالینی*. ترجمه فرزین رضاعی (۱۳۹۲). تهران: انتشارات ارجمند.

لاتین

- Ames, D. R., Rose, P., & Anderson, C. P. (2006). The NPI-16 as a short measure narcissism. *Journal of Research in Personality*, 40, 440-450.
- Atril, A. (2012). Sharing only parts of me: selective categorical self-disclosure across internet arenas. *International Journal of Internet Science*, 7 (1), 55-77.
- Arvan, M. (2013). A lot more bad news for conservatives, and a little bit of bad news for liberals? Moral judgments and the dark triad personality traits: A follow-up study. *Neuroethics*, 6 (1), 51-64.
- Ben-Ze'ev, A. (2003). Privacy, emotional closeness, and openness in Cyberspace. *Computers in Human Behavior*, 19, 451-467.
- Bucher, T. (2012). Want to be on the top? Algorithmic power and the threat of invisibility on Face book. *New Media & Society*, 14 (7), 1164-1180.
- Buffardi, L. E., & Campbell, W. K. (2008). Narcissism and social networking web sites. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 34, 1303-1314.
- Carlson, E. N., Vazire, S., & Oltmanns, T. F. (2011). You probably think this paper's about you: Narcissists' perceptions of their personality and reputation. *Journal of Personality and Social Psychology*, 2, 101, 185.
- Carpenter, C. J. (2011). Narcissism on Facebook: Self-promotional and anti-social behavior. *Personality and Individual Differences*, 52, 482-486.

- Cliftona, A., Turkheimerb, E., & Oltmannsc, T. F. (2009). Personality disorder in social networks: Network position as a marker of interpersonal dysfunction. *Social Networks*, 31, 26–32.
- Dingler-Duhon, M., & Brown, B. B. (1987). Self-disclosure as an influence strategy: Effects of machiavellianism, androgyny, and sex. *Sex Roles*, 16, 109-123.
- Foster, J. D., & Campbell, W. K. (2007). Are there such things as “narcissists” in social psychology? A taxometric analysis of the narcissistic personality inventory. *Personality and Individual Differences*, 43, 1321–1332.
- Hare, R. D. (2003). *The psychopathy checklist – Revised manual (2nd ed.)*. Toronto: Multi-Health Systems.
- Henderson, S., & Gilding, M. (2004). “I’ve never clicked this much with anyone in my life”: Trust and hyperpersonal communication in online friendship. *New Media & Society*, 6, 487-506.
- Internet World Stats (2014). Top 20 Internet User Statistics were updated for December 31, 2013. <http://www.internetworldstats.com>.
- Joinson, A. N. (2001). Knowing me, knowing you: Reciprocal self-disclosure on the on the Internet. *Cyberpsychology and Behavior*, 4, 587-591.
- Jonason, P. K., & Webster, G. D. (2010). The dirty dozen: a concise measure of the dark triad. *Psychological Assessment*, 22 (2), 420-31.
- Jones, W. H., Nickel, T. W., & Schmidt, A. (1979). Machiavellianism and self-disclosure. *The Journal of Psychology*, 10, 33-41.
- Jourard, S. M., & Lasakow, P. (1958). Some factors in self-disclosure. *Journal of Abnormal and Social Psychology*, 56 (1), 91–98.
- Kapidzic, S. (2013). Narcissism as a predictor of motivations behind Facebook profile picture selection. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 16, 14–19.
- Levine, D. (2000). Virtual attraction: What rocks your boat? *Cyber Psychology & Behaviour*, 3, 565-573.
- Luo, S. H. (2004). *Cross-cultural differences between American and Chinese college students on self-disclosure on social media Graduate*. Theses and Dissertations. Iowa State University.
- McHoskey, J. W. (2001a). Machiavellianism and personality dysfunction. *Personality and Individual Differences*, 31, 791–798.
- McHoskey, J. W. (2001b). Machiavellianism and sexuality: On the moderating role of biological sex. *Personality and Individual Differences*, 31, 779–789.

- McKenna, K. Y. A., Green, A. S. & Gleason, M. E. J. (2002). "Relationship formation on the internet: what's the big attraction?" *Journal of Social Issues*, 58 (1), 9-31.
- Mehdizadeh, S. (2010). Self-presentation 2.0: Narcissism and self-esteem on Facebook. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 13, 357-364.
- Morf, C. C., & Rhodewalt, F. (2001). Unraveling the paradoxes of narcissism: A dynamic self-regulatory processing model. *Psychological Inquiry*, 12, 177-196.
- Ong, E. Y. L., Ang, R. P., Ho, J., Lim, J. C. Y., Goh, D. H., Lee, C. S., & Chua, A. Y. K. (2011). Narcissism, extraversion and adolescents' self-presentation on Facebook. *Personality and Individual Differences*, 50, 180-185.
- Parks, M. R., Floyd, K. (1996). Making friends in cyberspace. *Journal of Communication*, 46, 80-97.
- Paulhus, D. L., & Williams, K. M. (2002). The dark triad of personality: Narcissism, Machiavellianism, and psychopathy. *Journal of Research in Personality*, 36, 556-563.
- Singelton, R. A., Jr., & Vacca, J. (2007). Interpersonal competition in friendships. *Sex Roles*, 57, 617-627.
- Sherry, S. B., Hewitt, P. L., Besser, A., Flett, G. L., & Klein, C. (2006). Machiavellianism, trait perfectionism, and perfectionistic self-presentation. *Personality and Individual Differences*, 40, 829-839.
- Sumner, C. H., Byers, A., Boochever, R., & Park, G. J. (2012). Predicting dark triad personality traits from twitter usage and a linguistic analysis of tweets. *11th International Conference on Machine Learning and Applications*, 386-393.
- Twenge, J. M., & Campbell, W. K. (2003). "Isn't it fun to get the respect that we're going to deserve?" Narcissism, social rejection, and aggression. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 29, 261-272.
- Yum, Y. O., & Hara, K. (2006). Computer-mediated relationship development: Across-cultural comparison. *Journal of computer-mediated communication*, 11 (1), 133-152.
- Visser, B., Pozzebon, J., Bogaert, A., & Ashton, M. (2010). Psychopathy, sexual behaviour, and esteem: It's different for girls. *Personality and Individual Differences*, 48, 833-838.